

พันช่าว สวมเสื้อ ครอบเชิวยเครื่อง ตาม
 ต่อนี้ ไปมหาดเล็ก ข้าในกรม โภษ
 ศีคระนั่งช่าว ตาม แล้วพระบรมวงษา
 นวงษา ทรงดำเนินตามไป เป็นอันมาก
 มีคู่แท้ ๒ ข้าง จนสิ้นกระบวน เมื่อหยุด
 ขานมาศ ในที่ ๆ กล่าว มาแล้ว เปิด
 พระ โภษ ออก เชิญพระ ลอง ขึ้น พระเสด็จ
 ทั่ว แล้ว เชิญขึ้นบนพระที่นั่งกุสุมมหา
 ปราสาท ประทับฐานบนแว่นฟ้า ทอง
 กำ ๓ ชั้น มีฐานพระบุพโพ แลฐาน
 เขียง ในพระฉากที่มุขกระสันองค์
 ๓ หน้า • ประกอบพระ โภษ แลประทับ
 เพ็ญ แลคอกไม้ ไหว แวกล้อมด้วย
 เครื่องสูง ๕ ชั้น ๑๒ บั้ง แตร ๖ ตามผนัง
 เครื่องสูง ๓ ชั้น ๖ ซุ่มสาย ๔ มีผ้า
 ทองสลักตั้งพานพระมหากัจฉิม ร่องพระ
 ฉายา โยง แลเครื่องนมัสการเครื่อง
 ห้า แลผ้าตั้งเครื่องประทับพระอิศริยยศ
 มีพานพระศรี แลพระเก้าเป็นคัน
 ที่หน้าพระฉากตั้งโต๊ะเงิน ๒ โต๊ะ ที่หน้า
 พระที่นั่งเสด็จถวัล แต่ตามผนังมุข
 ๓ หน้า ออกมุขเหนือตั้งอาสนสงฆ์ มุข
 ๓ หน้า ออกตั้งโต๊ะเครื่องนมัสการ ประ
 ทิษฐานพระพุทธรูปสี่ทิศ แลพระชนม์
 พระนารายณ์ องค์เล็ก ในสมเด็จพระ
 บรมโอรสาธิราช แลทอกพระราชบัล
 ลลังก์ มุขเหนือตั้งเตียงสงฆ์สวดพระ
 อิทธิธรรมสองสำรับ แลเก้าอี้สำหรับพระ
 บรมวงษานวงษา แลข้าราชการ
 เฝ้าทุกลของกุสุมมหาปราสาท เมื่อเชิญ

พระ โภษ ขึ้นบนพระที่นั่งกุสุมมหา
 ปราสาท แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
 ทั่ว เสด็จพระราชดำเนินสู่บนพระที่นั่ง
 กุสุมมหาปราสาท เมื่อประกอบพระ โภษ
 แลคอกแต่งพระ โภษ เสร็จแล้ว พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่ทั่ว ทรงทอดผ้า
 ไทร ๖๐ ไทร ผ้าขาว ๑๒๐ พับ พระ
 ราชาคณะ ฉานา นกรม ปรเวียณ ใต้สก็้อ
 ปกรณ์ เวลาเช้า ๕ โมงเศษ เสด็จขึ้น
 ทั้งแต่เวลาทรงนำจนถึง เชิญพระบรม
 ศพประทิษฐาน เสร็จ เจ้าพนักงาน ประ
 โคม กลองชนะ แตรสังข์ ทหารยืนใหญ่
 ใต้ยังบันที่ท้องสนามหลวง เบนระยะ ๆ
 เมื่อพระ ลอง ประทิษฐาน บนพระ ยาน
 มาศแล้ว จนแต่พระบรมศพ พระ โภษ
 พันพระตำหนักไป กองทหารมหาด
 เล็กที่ยืนอยู่หน้าพระที่นั่งจักรกริมหาปรา
 สาท ใต้ทำอาวุธด้วยคำนัยแลทำเพลง
 แตร แสดงความเศร้าโศก ต่อมา มี
 พระสวดพระอิทธิธรรมประจำพระบรมศพ
 ทั้งกลางคืน กลางวัน มีกลองชนะ ๒๐
 คู่ จำับจำกลอง แตรสังข์ ประโคม
 พระบรมศพ ทุกยาม มีพระธรรมเทศ
 นา คั้น ละกัณฑ์ ทุกวัน มา

พระ ราช พิธี มงคล การ โสภณัต
 สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ

(ต่อ แผ่นที่ ๔๑ หน้า ๒๓๕)

วันที่ ๓ มกราคม เวลาเช้า ๑ โมง ๑๕ นาที
 เป็นปฐมฤกษ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ทั่ว

เสด็จ ออก ที่ พระที่นั่งจักรี มหา ปราสาท
 ท้องพระโรงกลาง ทรงยกเทียน นมัสการ
 สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ทั้ง ๒ พระองค์ ทรง
 เสด็จ ออก เสด็จ มาประทับ พระเก้าอี้
 หน้า อาสน์ สงฆ์ ข่ายพระภักดีร สุ่มงคล ทิศ
 ไปรกเกล้าฯ ให้พระราชโอรษา เจ้าพนักงาน
 ภูษามาลา แบ่ง พระโมลี เป็น ๕ ส่วน พระ
 ยาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงหลังนำพระ
 มหาสังข์ แด่ ทรง รวด พระกรรไกร กรรบิก
 ไสกหนัก สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ทั้ง สอง
 พระองค์ ๗ ละ ส่วน แด้วไปรกเกล้าฯ ให้
 สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าจากรนต์
 วัคมี กรมพระจักรพรรดิพงษ์ สมเด็จพระ
 เจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่าง วงษ
 กรมพระภาณุพันธุวงษวรเดช รวดพระ
 กรรไกร กรรบิก องค์ละส่วน ทั้ง ๒ พระองค์
 ไปรกเกล้าฯ ให้พระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรม
 ขุนชุตินทรไพศาลโสภณ พระเจ้าน้องยาเธอ
 กรมหมื่นนเรศวร วรฤทธิ รวดพระกรรไกร
 กรรบิก สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้า
 บริพัตร สุขุมพันธ์ พระองค์ละส่วน ไปรกเกล้าฯ
 ให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงพิชิตปรีชากร
 พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงษวโร
 ประการ รวดพระกรรไกร กรรบิก สมเด็จพระ
 เจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าสมมติวงษวโรทัย
 พระองค์ละส่วน แด้ว พระราชโอรษาพระราช
 ภิรมย์ เจริญ พระเวษา ขณะนั้น พระสังข์ สวก
 ไชยมงคล พราหมณ์ เป้าสังข์ เจ้าพนักงาน
 ประโคมกรับคนตรี มีถาร ตะเลงพร้อมกัน
 เมื่อเสกหนักแล้ว พระยาท สมเด็จพระเจ้าอยู่
 หัว ทรงพระดำเนิน สู่เกยเชิง ราวไคฝ่ายข้าง

มุขกระสัน ด้านตะวันตก สมเด็จพระเจ้า
 ลูกยาเธอ ทั้ง สอง พระองค์ ทรง พระ มาลา
 ประทับเพ็ชร ท้าว นาง เจริญเสด็จ มาที่ เกย
 พระยาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงส่งพระกร
 สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ประทับพระ
 ราชยานกง เคนกระบวนไปที่ เกย ด้านตะวัน
 ตกเขาไกรลาศ พระยาท สมเด็จพระเจ้าอยู่
 หัว เสด็จ พระราชดำเนินไป ทรง รับ พระ กร
 สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ให้เสด็จไป ประทับ
 ที่ สรงสระ อโนการักษ์ เจ้าพนักงานไขน้ำจาก
 ปากราชสีห์นำครวาช ข้างมาโค พระยาท สมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว ทรงหลัง นำพระ มหาสังข์
 แด่น้ำ พระพุทธ มนต์ ด้วยพระเต้า เบญจ
 วรรก แด่ พระเต้าต่าง ๆ พระราชทาน
 สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ แด้ว ไปรกให้
 สมเด็จพระบรมราชเทวี พระบรมราชเทวี
 พระราชเทวี พระบรมวงษา นวงษ์ เจ้าคุณ
 ฝ่ายใน แด่ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้า
 จากรนต์วัคมี กรมพระจักรพรรดิพงษ์
 สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษี
 สว่าง วงษ์ กรมพระภาณุพันธุวงษวรเดช
 พระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรมขุนชุตินทร
 ไพศาลโสภณ พระเจ้าน้องยาเธอ กรม
 หมื่นนเรศวร วรฤทธิ พระเจ้าน้องยาเธอ
 กรมหลวงพิชิต ปรีชากร พระเจ้าน้องยาเธอ
 กรมหลวงเทวะวงษ์วโร ประการ พระเจ้า
 น้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนศรีศาว นุวัคคิวงษ์
 เจ้าพระยาพลเทพ เจ้าพระยาภาสกรวงษ์
 ถวายน้ำ พระพุทธมนต์ ไทยลำดับ พราหมณ์
 ถวายน้ำ ถลกหน้า สังข์ ทามไสยวิธี เสร็จแล้ว

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหามงคล
 พลับพลา ทรงเปลี่ยนเครื่อง ถอก แล ทรง
 เครื่อง พระภูษา เข็มระยับขึ้น ฉลอง พระองค์
 ครุยเหลือง พระอังชา ทรง พระมา ลาประทับ
 เพ็ชร พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ
 ขึ้นบน เขา ไกร ลาศ ทรง พระ มหามงคล
 ฉลอง พระองค์ ครุย ฉลอง พระบาท เข็มระยับ
 ทรง พระขรรค์ ไขยศรี ความ พระ ราช ประเพณี
 สมมติว่า พระ อิศวร คชป รมิ พระ ทร สมเด็จพระ
 เจ้าลูก ยาเธอ โปรดเกล้า ให้เจ้า พระยา พลเทพ
 เจ้าพระยาภาสกร วงษ์ แต่ เหมือน คู่ เคียง
 สมมติ ว่า เทวดา จิตต มท วิชิต ยาท คชป
 ประครอง พระองค์ เมื่อ สมเด็จพระเจ้า ลูก ยาเธอ
 ทรง เสร็จ แล้ว ท่าน ทั้ง ๒ ใต้ ประครอง
 พระ องค์ เสด็จ ขึ้นบน เขา ไกร ลาศ พระบาท
 สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ทรง รมิ พระ ทร ขึ้นไป
 ประทับ บน นุชบก องค์ใหญ่ เปลี่ยน เครื่อง ทรง
 ทรง เครื่อง อย่าง ซักกัษราชก มวย เสรี แล้ว พระ
 บาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ทรง ส่ง พระ ทร
 สมเด็จพระเจ้า ลูก ยาเธอ ประทับ พระ ราช
 ยาน กง ที่ เกษ เชิง เขา ค้ำน ไค้ แต่ ประทับ ขึ้น
 เขา ไกร ลาศ ค้ำรบ ๓ รอบ แล้ว เสด็จ ภิรมย์
 แต่ ไป ทาง ทำ หน้า สมเด็จพระ บรมโอรสา
 ธิราช ผ่าน หน้า พระ ที่ หึง อภรณ์ พิ โมกข์ ปรา
 สาท มา ประทับ ที่ เกษ เชิง บวร ไค พระ ที่ หึง
 จักรกรัฒนา ปรา สาท นั้น พระ บาท สมเด็จพระ
 เจ้า อยู่หัว เสด็จ พระ ราช คำ เนิ่น มา
 ทรง รมิ พระ ทร สมเด็จพระเจ้า ลูก ยาเธอ ขึ้น
 จาก พระราชยาน กง ไป ประทับ ใน ท้อง พระโรง
 ถวาย เมื่อ สมเด็จพระเจ้า ลูก ยาเธอ เสด็จ สู่ ที่

ทรง นั้น พระ ส่ง ให้ รมิ พระ ราชทาน นั้น แล้ว
 สมเด็จพระ วัชรวิทย์ เทียนไชย แล้ว มา พร้อม
 กัน ที่ มุข กระสัน องค์ ทั่ววัน ทก ถวาย ขันโต
 เมื่อ แต่ แล้ว พร้อม กัน เข้าไป ใน ท้อง พระโรง
 ทรง นั้น สมเด็จพระเจ้า ลูก ยาเธอ ทรง ประเคน
 ไคยธรรม แล้ว พระ ส่ง ให้ รมิ โมทนา
 แล อัครเสนา นาย พระ พร ลาศถีย ออกมา พระ
 บาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ขึ้น
 กระบวน แต่ ใน ครั้ง นี้ พระ สฤษดิ์ พิพน กนต์
 พระ เสนางค ภิรมณ์ นำ รีม มี กระบวน เต็ก
 แฉ่ง ทั่ว ทาง ๆ หลด เยี่ยม กับ มี หลด
 ชู กระบวน มหาดไทย กระลา โหม
 เกิน กำกับ แฉ่ง ถลอง ชน: จำ ย่า ถลอง
 แฉ่ง สฤษดิ์ เครื่อง สูง หน้า บัง แฉ่ง พระ
 แฉ่ง หวัง เครื่อง นาย วรรณ กระบวน วัจ ไท
 พรหมณ์ ไพรย เข้า คอก เข้า สาร แฉ่ง
 บัณ เฑาะว์ แล้ว ถึง หม่อม ราช วงษ์ เชิญ
 ชน นก การ เวก นาง เชิญ มยุร ภัทร นาง เชิญ
 พุ่มไม้ ทองเงิน ราช ยาน กง สมเด็จพระเจ้า
 ลูก ยาเธอ มี บัง สร้อย พัด โขก พระ ถลาคัก
 ทอง ขวาง มี อินทร พรหม เตื่อ จำ มร แฉ่ง
 เคียง ๖ คู่ แล้ว มี นาง เชิญ เครื่อง แฉ่ง เครื่อง
 สูง แฉ่ง แล้ว กระบวน หน้า ราช ยาน กง เป็น คัน
 อิก กระบวน หนึ่ง เหมือน ทั้ง ที่ ถล่าว มา แล้ว
 ที่ อวช ยาน กง สมเด็จพระเจ้า ลูก ยาเธอ มี นาง
 เชิญ เครื่อง แฉ่ง เครื่อง สูง หลด แล้ว มหาดเล็ก
 คู่ เคียง นั้น คือ คู่ ที่ ๑ พระยามนตรีสุริยวงษ์ พระ
 ยา สัหราชเทวี ไคยไชย คู่ ที่ ๒ พระยา ศรีธรรมมาธิราช
 พระยา สุรินทรภาไชย คู่ ที่ ๓ พระยา ไคยวิจิต

พระยาฤทธิรงค์ วัฒนเมท คู่ที่ ๔ พระยา
 พิพรรฒ โภชา พระยาจำแสงยติ
 คู่ที่ ๕ พระยาเวียงในนฤบาล พระยาพิทักษ์
 ทวยหาญ คู่ที่ ๖ พระยาไพบูลสมยติ
 พระยาพิไชย มรินทร พระราชยามภรที่ ๒
 คู่ที่ ๑ พระยามหาอำมาตย์ พระยาศรีพิพรรฒ
 คู่ที่ ๒ พระยาราชวงนกล พระยาศรีธรรมราช
 คู่ที่ ๓ พระยาเกษตร รักษา พระยาไกร โภชา
 คู่ที่ ๔ พระยาธรรมาธิบดี พระยา
 วรเทศศักทาวุธ คู่ที่ ๕ พระยาเพชร ปาณิ
 พระยาจำเมือง คู่ที่ ๖ พระยาราชานุประภิชชู
 พระยา อรัณมณเฑียร เมื่อโสภณัต แล้ว
 สวมเสื้อ แด่เครื่องแต่งตัว สีสวมก ทง สย
 แด่เมื่อแต่เวียนเขา แต่มาประทับ เกย พระ
 ที่นั่ง จักรกริมมหาปราสาท นั้น มีทหาร ยืน ยืน
 แถวที่หน้า พระตำหนัก สมเด็จพระบรม
 โอระสาธิราช ทหารแถว ทำเพลง แถว กว้าง
 เวลา ๒ ทุ่มเศษ พระบาท สมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว เสด็จ ออก พระที่นั่ง จักรกริมมหา
 ปราสาท ท้อง พระโรงกลาง สมเด็จพระเจ้า
 ลดาไชย ทั้ง ๒ พระองค์ ทรงเครื่อง ด้วย
 ใบบนเสด็จ พระราชดำเนิน ออกมา ประทับ
 เหนือพระที่นั่ง หน้าพระที่นั่งเสวยครุภัณฑ์
 พระทานอันแล้ว พระบรมวงษา นวษ
 ยติ ข้าราชการ รัย แฉ่นเวียน สมโภช โดยทักษิ
 ณาวัฏ คำรชเบญจ มวาร พระทาน ทำศิริ
 สมโภช ตาม ประเพณีแล้ว พระบาท สมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว ทรงหลั่งน้ำ พระมหาสังข์
 ทรงเจิม แด่พระราชนครินทร์ ราชอิศริ
 ยารณอันเป็น ไชยารณมงคล นพรัตนว
 วารณ แด่ทองคำ แด่เงิน สมโภช ทั้ง ๒

พระองค์ ครั้นเสร็จ การ สมโภช แล้ว
 พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้น
 ในพระราชพิธีนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้มีการ ละเล่น คือระบำ โขนกลุ่ม คุณาภิไม
 ไม้ ลอย ยวน ทด นอน ทอด ขอน ทายา ระธวิ
 แดงควาย แดงวิไชย ดารเชิมเขา หุ่น
 ที่โกล่งเขา ต่าง เมื่อ สวมชุด เล่น ก่อนเวลา
 พระสงฆ์เจริญ พระพุทธมนต์ แด่เวลาเจริญ
 พระพุทธมนต์ แล้ว เมื่อโสภณัต เล่น ก่อนเวลา
 โสภณัต แด่เวลาโสภณัต แล้ว เสด็จสู่เขา
 ไกรลาศ ราชแค้นแล้ว เมื่อ สมโภช เล่น ในเวลา
 สมโภชนี้
 อนึ่งในการพระราชพิธีนี้ วันที่ตั้งหน้าวงท้าย
 แด่เช้าวันรุ่งขึ้น ใบบน พระบรมวงษา นวษ
 ข้าราชการ แถว ครึ่ง ยศคำ ประทับ เกรษ
 ราชอิศริยาภรณ์ วันที่ต่อมาพระบรมวงษา
 นวษ ทรงพระบัญชาศรีหน้าเงินแก่ ผลองพระ องค์
 เยียรบับ ข้าราชการ รัย ฝ่าย มวงศรี หน้าเงิน แก่
 สวมเสื้อ เยียรบับ เข็มชาย แด่เวลาเช้าวันที่ ๓
 มกราคม ซึ่งเป็นเวลาโสภณัต พระบรมวงษา นวษ
 ทรงพระบัญชาเขียนทอง สวมผลองพระ องค์
 เยียรบับ ศึกษาร ข้าราชการ รัย ฝ่าย มวงศรี
 สวมเสื้อ เยียรบับ เข็มชาย ศึกษาร
 ส่วนพิธี พระทาน ให้ทำที่หอเวทวิทยา
 คมเหนือ แต่ก่อนมา
 อนึ่ง พระราชพิธีนี้ มีกำหนด การ สมโภช
 ๓ เวลา แต่ สมเด็จพระบรมโอระสาธิราช
 ทรงพระประชวร จึงโปรดเกล้าฯ ให้ยก
 การ สมโภชใน วันที่ ๔ ที่ ๕ มกราคม นี้
 การ สมโภชแต่ วันเดียว